

۲۳۷۳۳۳۷



معارف آموزشی

www.ketab.ir

مؤلف:

وهاب یزدی ممقانی

سرشناسه	یزدی ممقانی، وهاب، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور	معارف آموزشی/ مولف وهاب یزدی ممقانی.
مشخصات نشر	تهران: موسسه فرهنگی انتشاراتی اولین ها، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۱۱۲ ص: جدول.
شابک	۷۵۰۰۰ ریال ۱۹-۱۶-۵۵۲۵-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتبنامه: ص. ۱۱۱ = ۱۱۲.
موضوع	تکلیف شب -- ایران -- نمونه‌پژوهی Homework -- Iran -- Case studies یادگیری -- ایران -- نمونه‌پژوهی Learning -- Iran -- Case studies معلمان مدرسه‌های ابتدایی -- ایران -- نمونه‌پژوهی Elementary school teachers-- Iran -- Case studies
رده بندی کنگره	۱۰۴۸LB
رده بندی دیویی	۳۰۲۸۱/۳۷۱
شماره کاتالانسی ملی	۹۱۵۱۶۲۹
اطلاعات رکورد	فیا
کاتالانسی	

تهران: میدان انقلاب، ترسیده به خیابان ۲۲ فروردین، پلاک ۱۳۲۰ همراه ۹۱۲۲۳۷۳۷۱۵-۶۶۲۸۰۶۶۸-

عنوان: معارف آموزشی

نویسندگان: وهاب یزدی ممقانی

نشر و پخش: موسسه فرهنگی انتشاراتی اولین ها

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: آبان

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

شابک: ۱۹-۱۶-۵۵۲۵-۶۲۲-۹۷۸

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

مقدمه مولف:

تکلیف همواره به عنوان یکی از عوامل مهم در تحقق یادگیری مطرح بوده و در هر دوره متناسب با برداشتی که از یادگیری وجود داشته، شکل و نوع تکلیف نیز متفاوت بوده است. شاید در گذشته اگر دانش آموزی صرفاً موفق به محفوظاتی در ذهن خویش می شد، تصور می رفت که یادگیری در او تحقق یافته است. اما امروزه، با تعریفی که از یادگیری می شود توقع اهدافی فراتر از آن وجود دارد. یکی از متغیرهای رایج در مورد یادگیری به شرح زیر است: «یادگیری تغییری است که در توانایی انسان ایجاد می شود و برای مدتی باقی می ماند و نمی توان آن را به سادگی به فرآیندهای رشد کسب شده نسبت داد»^۱

به همین دلیل از تکالیف خانه به عنوان تمرین جهت یادگیری و توانایی استفاده می گردد و تکلیف خانه به آن دسته از فعالیت های درسی اطلاق می شود که در یادگیری های کلاسی جهت انجام دادن در خارج از کلاس درس و مدرسه برای دانش آموزان تعیین می شود.

تاکنون صدها تحقیق در مورد تکلیف خانه و نقش آن در موفقیت های تحصیلی انجام شده است. برای نمونه قدمت این تحقیقات به نود سال پیش می رسد و آنها در مجموع تکلیف را جزء جدایی ناپذیر یادگیری می دانند. مطالعات نظرات معلمین، محصلین و والدین متخصصین در سالهای اخیر نشان می دهد که همگی معتقدند که تکلیف شب

۱- تکلیف شب از دیدگاه متخصصین تعلیم و تربیت، معارف
آموزشی اداره کل سال ۱۳۷۲

دانش آموزان را در کسب نمرات بهتر یاری می‌نماید. از جمله متخصصینی که انجام تکالیف درسی را مفید می‌داند دکتر علی اکبر سیف می‌باشد وی در مورد اهمیت و نقش تکلیف در تحقق یادگیری معتقد است:

۱- «بخش عهده‌یادگیری باید در کلاس انجام گیرد و فعالیت‌های خارج از مدرسه باید مکمل یادگیری و فعالیت‌های مدرسه باشد. در شرایطی، توضیحاتی که در کلاس داده می‌شود برای یادگیری بعضی از دانش‌آموزان کفایت می‌کند، اما برای بعضی دیگر ممکن است چنین نباشد و لذا به تمرین و مرور بیشتری نیاز داشته باشند، در این صورت می‌توان با تعیین تکالیفی مناسب با نیاز هر دانش‌آموز او را در این امر یاری کرد» (سیف، ۱۳۷۴)

تکلیف شب از وظایفی است که از تاسیس مدارس همگانی عمدتاً به منظور تکمیل آموزش مدرسه و گاه به عنوان وسیله‌ای در دستیابی به اهداف دیگر آموزش و پرورش مانند عادت به کار مستقل، رشد، مسئولیت، عادت به مطالعه برای دانش‌آموزان در کشورها معمول بوده است.

امروزه با توجه به تحولات جوامع با پیدایش نظریه‌های تربیتی و وجود رسانه‌هایی که اوقات فراغت دانش‌آموزان را به خود اختصاص می‌دهد، ضرورت تکلیف شب در بسیاری از کشورها مورد سوال قرار گرفته و راههای دیگری برای پر کردن اوقات فراغت کودکان و نوجوانان در خانه تدبیر می‌گردد.

در بعضی از جوامع از جمله در ایران- تکلیف شب هنوز جایگاهی سنتی و ارزشی خود را حفظ نموده است و از آن جا که گروه‌های مختلفی درگیر آن می‌باشند، این مسئله هنوز به عنوان یک موضوع روز مطرح بوده و طیف وسیعی از افکار و عقاید مختلف و گاه

متضادی را در بر می گیرد. تکلیف شب چنان با تار و پود نظام آموزش و پرورش کشورمان آمیخته است که تصور مدرسه بدون تکلیف برای بسیاری از ما ممکن نیست. تکلیف به عنوان فعالیتی که دانش آموزان و والدین آنها را درگیر ساخته از دیدگاه های مختلف و حتی متضاد مورد بررسی قرار گرفته است.

موافقان معتقدند اگر دقت لازم در تعیین نوع تکلیف صورت پذیرد و اگر این فرایند مورد ارزشیابی دقیق واقع شود نه تنها مزاحم یادگیری مدرسه ای نیست بلکه تداومی مناسب برای آن محسوب می شود. مخالفان این فعالیت بیشتر وضعیت اجرایی نامناسب آن را در چه مرحله تعیین تکلیف و چه در مراحل اجرا و ارزشیابی دلیلی برای بیهوده بودن این فعالیت دانسته اند. با وجود این نقش تکلیف شب به عنوان یک حلقه ارتباطی بین خانه و مدرسه انکار ناپذیر است و تکلیف شب می تواند به عنوان وسیله ای جهت ارتباط بین والدین و شاگرد و معلم به کار گرفته شود. آنچه در این ارتباط حائز اهمیت است چگونگی تکرار مطالب و تمرین آموخته هاست. روشن است تمرین یا تکرار درس های آموزشگاهی زمانی می تواند مفید واقع گردد که عوامل موثر در یادگیری و پیشرفت تحصیلی نیز مورد توجه قرار گیرد. وقتی دانش آموزان در شرایط یکسان در مقایسه با دانش آموزانی که علاقه آشکار ندارند آن موضوع را به سهولت و با سرعت بیشتری می آموزند. دانش آموزان ممکن است با یک نوع تکلیف برخورد مثبت و با نوعی دیگر تکلیف برخورد منفی داشته باشند. چنین دانش آموزی احتمالاً در تکلیفی که نسبت به آن نگرش مثبت دارد پیشرفت بیشتری خواهد داشت.

منظور از مشق شب یا تکلیفی که دانش آموز باید برای تکمیل آموزش و پرورش مهارت ها و توانمندی های خود انجام دهد چیست؟ آیا دانش آموزی که مجبور است چهار بار از

درس رونویسی کند به اهداف شناختی، عاطفی و رفتاری آموزشی و پرورش در ارائه مشق شب یا تکالیف شبانه دست می یابد؟ مشق شب تا چه اندازه سبب بالندگی آموزشی در رشد تحصیلی دانش آموزان می شود؟ آیا معلم با دادن تکالیف اجباری، سنگین، خسته کننده، ملال آور، غیر ضروری موجب افزایش انگیزش تحصیلی و رشد خلاقیت او می شود؟

آیا تنها یک نوع سنتی و کلیشه ای مشق شب در جریان آموزش و پرورش ما متداول است؟ آیا معلمان و متخصصان تعلیم و تربیت نمی خواهند با روشی دیگر از طریقی تازه تر، مشکلات مشق شب را در نظام آموزشی برطرف کنند؟

جای تردید نیست که مشق شب باعث پایدار شدن یادگیری ها و آموزشهای کودکان دبستانی می شود ولی نباید فراموش کنیم که کودک دبستانی در هنگام نوشتن مشق شب در حال گذراندن زندگی خود نیز هست پس مشق شب باید با زندگی او تناسب داشته باشد.

آنچه محقق را به انجام چنین تحقیقاتی وا می دارد ارزیابی دقیق از عملکرد آموزگاران در باره تعیین تکالیف برای دانش آموزان و چگونگی نحوه بررسی این تکالیف و بررسی تاثیر انواع تکالیف در یادگیری دانش آموزان است. شکی نیست که هنوز عده ی کثیری از معلمان، به شیوه ی سنتی تکلیف شب می گویند و هراز گاهی اگر فرصت دست بدهد بر روی تکالیف یا آخر تکلیف علامت هایی از خط زدن و یا امضا نمودن ثبت می نمایند و این روش تعیین تکلیف برای تمامی دانش آموزان و نحوه ی بررسی آن تا چه حد می تواند بر میزان تثبیت یادگیری دانش آموزان موثر باشد. و بررسی این نکته به نظر ضروری می

رسد که چند درصد از معلمان ما از شیوه های نوین در تهیه ی تکالیف و بررسی آن سهم دارند و چگونه می توان این روش ها را بسط و گسترش داد.

فصل اول

www.ketab.ir

- مقدمه
- بیان مسئله
- اهمیت کار
- اهداف
- متغیرهای گفتگو
- تعاریف مفهومی
- فرضیه ها